

LOGISTIKA V OZBROJENÝCH SILÁCH NĚKTERÝCH STÁTŮ

(závěr)

K LOGISTICE V OZBROJENÝCH SILÁCH USA

V amerických ozbrojených silách je oblasti logistiky tradičně věnována náležitá pozornost. S poválečným růstem početních stavů a vybavenosti ozbrojených sil především složitějšími a náročnějšími technickými prostředky v období studené války narůstaly úkoly i organizační struktura logistiky. K nárůstu úseku logistiky přispěl zejména zavedený, do značné míry decentralizovaný systém logistiky, proces modernizace a technizace ozbrojených sil i skutečnost, že jednotlivé druhy ozbrojených sil mají do značné míry samostatné vrcholné orgány (ministerstvo pozemního vojska apod.).

Z hlediska vnitřních potřeb logistiky i vzhledem k novým úkolům, možnostem a potřebám ozbrojených sil je zpracováván nový systém logistiky. Připravovaná i některá zaváděná opatření směřují především k **centralizaci** některých úseků logistiky (systémů technického zabezpečení a skladového hospodářství), k **vyšší pružnosti a pohotovosti služeb** při snižování a **automatizaci administrativy**.

Na podporu logistiky ozbrojených sil působí např. při škole týlu pozemního vojska **Středisko logistických informací** (Defense Studies Information Exchange). V bázi dat střediska je více než 85 000 záznamů (výzkumné zprávy, studie, technická literatura, učební texty apod.).

Služby střediska jsou poskytovány bezplatně na základě telefonického informačního požadavku. Uživatel obdrží rešerši, ze které si objedná relevantní záznamy. Informační služby jsou poskytovány nepřetržitě, informační dotazy jsou nahrávány na záznamník. Využíváním osobních počítačů uživatelů jsou informace přístupné i v reálném čase, a to v systému on-line.

Skupina pro vojenské informace ministerstva obrany USA uskutečnila analýzu činnosti informačního managementu a jeho informačních technologií, včetně komunikačních sítí. **Program společného informačního řízení CIM** (Corporate Information Management) soustřeďuje odborníky na vývoj, vytváření a využívání informačních technologií pod vedením náměstka ministra obrany pro řízení, velení, spojení a informaci (C³I).

CIM vzniklo jako iniciativa k ukončení duplikací v administrativě, finančnictví a dalších oblastech zabezpečení. Je dominantním faktorem při automatizaci

činnosti v rámci ministerstva obrany, je slibný pro optimalizaci zavádění informačních systémů. Společné informační řízení CIM je koncept převzatý ze soukromého sektoru. Je součástí výzkumu zaměřeného na redukci nákladů, růst produktivity a interoperability. Řeší rovněž standardizaci prostředků programového vybavení (uvažuje se o nákupu integrovaného systému za více než 1 mld. USD).

● **Náklady na akvizici nových zbraňových systémů** se výrazně zvyšují. K rostoucím cenám je zpravidla nutné připočítat i další náklady spojené s neplánovaným prodlužováním doby realizace zbrojních programů. Zveřejněná zpráva ministerstva obrany o vybraných zbrojních projektech SAR (Selected Acquisition Report) obsahovala rovněž změny a odhady nákladů na programy ministerstva obrany. Např. nový odhad celkových nákladů na protitankovou zbraň JAVELIN (5,2 mld. USD) se zvýšil o 560 mld. USD, a to následkem prodloužení vývoje z 36 na 54 měsíců a ročního zpoždění při řešení naváděcího systému. U protiletadlového systému AVANGER se původní náklady 2,2 mld. USD zvýší minimálně o 65 mil. USD atd.

● **Snížení rozpočtových nákladů** na období let 1992 až 1997 se počítá o zhruba 50 mld. USD, a to se projeví především snížením výdajů u pozemního vojska o 6,4 mld. USD, vojenského letectva o 16,3 mld. USD a u námořnictva o 18,8 mld. USD.

● **V pozemním vojsku** budou kráceny výdaje na vývoj a výrobu vrtulníků RAH-66 COMANCHE o 3,4 mld. USD, raketového kompletu ADATS o 1,7 mld. USD, protitankového raketového kompletu s dosahem na přímou viditelnost o 900 mil. USD a tanku nové generace M1 BLOCK III o 400 mil. USD - celkem o 6,4 mld. USD.

● **Ve vojenském letectvu** budou kráceny výdaje o 16,3 mld. USD (na letoun B-2 o 14 mld., na řízenou střelu s plochou dráhou letu ACM o 1,3 mld., na malé mezikontinentální řízené střely SICBM o 1 mld. USD).

Nejvíce budou sníženy výdaje na výzbrojní programy u vojenského námořnictva, celkem o 18,8 mld. USD.

Budou vyřazovány zastaralé a neperspektivní typy zbraní, u nově zaváděných zbraní jsou redukovány počty. Vývojové programy pokračují s tím, že zavádění nových systémů do výzbroje se posouvá, většinou na konec tohoto desetiletí. U mnoha podniků proběhne konverze zbrojní výroby.

Na podporu rozvoje technologií vyhlásil již minulý prezident Bush počátkem roku 1992 **program Národní iniciativy v oblasti rozvoje techniky a technologií**. Program byl formulován ministerstvem energetiky, ministerstvem obchodu a NASA, počítá se s účastí ministerstva obrany a dalších vládních institucí.

Iniciativa je zaměřená na posílení spolupráce federálních výzkumných a vývojových laboratoří s americkými společnostmi a průmyslem. V rámci vědecko-technické politiky se má zejména zvýšit konkurenceschopnost cestou rozšíření společného vojenského a civilního výzkumu v celkem 726 federálních laboratořích a zvýšit jejich spolupráci s průmyslem. **Vyšší investice do vybraných**

výzkumných a vývojových aktivit mají rovněž přispět k urychlení rozvoje technologií.

Výdaje na federální výzkum a vývoj v roce 1991 dosáhly částky 72,2 mld. USD, ministerstvo obrany hradilo 60 % výzkumných a vývojových prací. Prvních 10 až 15 společných zasedání vládních a průmyslových představitelů v rámci realizace Národní iniciativy se má zabývat problematikou transferu technologií. Tisk v té době kritizoval údajně malý zájem představitelů ozbrojených sil o tuto problematiku. Bývalý viceprezident Cheney prohlásil, že na formování budoucí základny zbrojního průmyslu se bude podílet volný trh.

■ Návrh koncepce systému zásobování bojových operací

Souběžně s vývojem nové americké doktríny vzdušných a pozemních operací (Air-Land Operations) probíhají práce na nové koncepci logistiky, které vycházejí mj. i ze zkušeností z války v Perském zálivu. Návrh vypracovaný velitelstvím pro výzbroj pozemního vojska AMC (Army Materiel Command) předpokládá zásadní změny v organizační struktuře. Síly a prostředky logistiky mají být začleněny pouze na stupni brigáda, armádní sbor a velitelství pozemního vojska na válčišti (předpokládá se jejich zrušení na stupni prapor /oddíl/ a divize).

Návrh koncepce předpokládá **zavedení moderních technologických prostředků**, jako například:

- * terénních nákladních vozidel s manipulačním zařízením pro plošiny s užitečnou hmotností 15 t, souprav vozidel s přívěsem s celkovou užitečnou hmotností 30 t (2 plošiny po 15 t),
- * přijímačů globálního družicového systému pro určování polohy NAVSTAR-GPS (do každého vozidla),
- * rádiových stanic zdokonaleného systému určování a hlášení polohy EPRLS (pro velitele skupin a vozidel),
- * miniaturních rádiových stanic s dosahem do 300 až 400 m pro záznam a přenos údajů o manipulaci s nákladem přepravovaným na plošinách.

Podle návrhu by např. **doplňování tankové roty** pohonnými hmotami a municí zajišťovala skupina 4 až 6 vozidel praporu zabezpečení brigády, která by vyložila plošiny s pohonnými hmotami a municí na místě určeném po dohodě s velitelem roty. Přesné místo vykládky zjistí určení velitelé dotazovačem miniaturních rádiových stanic na plošinách po přiblížení na vzdálenost 200 až 300 metrů. Rota doplní své zásoby z plošin, které později naloží vozidla brigády. Obdobně se mají doplňovat materiálem mechanizované a ženijní roty i dělostřelecké a raketometné baterie.

▲ **V týlu brigády** mají zásoby materiálu vytvářet přepravní jednotky armádního sboru tak, aby maximálně omezily demaskující příznaky (signaturu) těchto polních skladů. Potřebné zásoby by potom přebíraly brigádní prostředky.

▲ **Denní norma** přísunu zásob pro zesílenou brigádu (tři bojová uskupení, dělostřelecký oddíl a ženijní prapor) se odhaduje na 80 až 120 plošin s materiálem hromadné spotřeby (munice, pohonné hmoty, proviant). Návrh koncepce zajišťuje vyšší stupeň ochrany zásobovacího systému a schopnost přežít i tím, že vozidla s plošinami budou neustále v pohybu. Kromě toho skupina dvou až tří vozidel není zvláště atraktivním cílem, stejně jako zásoby uložené na plošinách, které je možné poměrně snadno ukryt v pouštích.

Předpokládá se, že pro přísun munice se bude v největší možné míře využívat plošin naložených municí již na základnách nebo přímo ve výrobních závodech na území USA. Podle odhadu mají být pro přísun munice využívány ze 70 % plošiny.

▲ **Uložení válečných zásob** na plošinách je zvláště výhodné u tankové, dělostřelecké a raketometné munice a další munice s velkou spotřebou. Přísun pohonných hmot do týlového prostoru sboru se má zabezpečovat především produktovody, železničními a automobilními cisternami. Další přísun do prostoru týlu brigád má být zabezpečován nádržemi na plošinách.

Plošinový přepravní systém se ukazuje jako ideální prostředek pro zásobování vojsk při rychlém postupu na nelineárním bojišti (tj. v podmínkách charakteristických pro pozemní operace posledního rozsáhlého ozbrojeného konfliktu - války v Perském zálivu). Využití družicového systému NAVSTAR-GPS umožňuje zásobovacím jednotkám znát přesné místo vyložení zásob. Tím se má vyřešit jeden ze závažných problémů nové koncepce - organizace převzetí zásob bojovými jednotkami a útvary.

Na strategickém a operačním stupni prosazuje ministerstvo obrany poměrně značné zvýšení kapacit, pružnosti a rychlosti systému zásobování vojsk leteckou a námořní přepravou. V systému přepravy se na základě rozboru požadavků na mobilitu MRS (Mobility Requirements Study) navrhuje v průběhu deseti let rozšířit její kapacitu o 22 lodí (přestavbou i výrobou dopravních lodí pro vojenské námořnictvo a námořní pěchotu). Představené vojenské základny má zabezpečovat devět nových lodí.

Pro zdokonalení leteckého komponentu strategické mobility se bude pokračovat v programu dopravního letounu C-17. Zdokonalit se mají rovněž vybrané oblasti federálního komunikačního systému se zaměřením na urychlení přesunů vojsk ze základen do nakládacích přístavů a letišť.

V oblasti výzkumu a vývoje přijalo ministerstvo obrany nový plán technologické strategie. Plán je orientován na 7 rozhodujících technologií:

- * globální průzkum a spojení,
- * vysoce přesné zbraně,
- * obrana proti řízeným střelám a letounům s technologií STEALTH,
- * zdokonalená pozemní vozidla,
- * zdokonalená akvizice,
- * výcvik,
- * připravenost ozbrojených sil.

Tyto vybrané technologie mají být analyzovány skupinou odborníků z jednotlivých druhů ozbrojených sil, iniciativy ve strategické obraně, úřadu pro vojenský

výzkum a techniku, úřadu zástupce ministra pro velení, řízení, spojení a vojenské zpravodajství a agentury pro pokročilé vojenské výzkumné projekty DARPA.

■ Logistika divize a program Týl-2000

Na počátku 80. let se v souladu s programem "Armáda 90" prováděly rozsáhlé výzkumy a byla přijímána praktická opatření, zaměřená na přezbrojení útvarů novějšími druhy zbraní a techniky a na rozpracování nových způsobů jejich bojového použití. Velký význam při tom má posílení týlu, které řešil program "Týl-2000". Specialisté rozpracovali novou organizační strukturu řízení logistiky divize. Přechod na ni má být dokončen do roku 2000.

Současné velitelství pro zabezpečení divize (Division Support Command - DISCOM) zahrnuje velitelskou a štábní rotu, tři prapory (dopravní a zásobovací, technického zabezpečení a zdravotnictví), dvě rot (hospodářskou a finanční) a středisko materiálně technického zabezpečení. Logistické jednotky mají stejnou pohyblivost a manévrovost jako zabezpečované bojové útvary a jednotky.

Perspektivní organizační tabulková struktura se podstatně liší od předcházející. Změny byly vyvolány zvýšením počtu osob, množstvím zbraní a vojenské techniky a také zavedením kvalitativně nových prostředků ozbrojeného boje do výzbroje.

Velitelství pro zabezpečení divize má podle perspektivní struktury jeden prapor zabezpečení divize, tři prapory zabezpečení brigád (po jednom pro každou brigádu), rotu oprav letecké techniky, velitelskou a štábní rotu a středisko materiálně technického zabezpečení. Rota oprav letecké techniky je podřízena velitelství pro zabezpečení divize.

Její potřeba vznikla v souvislosti s tím, že do divize byla začleněna brigáda vojenského letectva namísto praporu. V nové rotě jsou značně vyšší počty osob (250), je dokonaleji technicky vybavena, jsou zvýšeny možnosti technických prohlídek a oprav divizní letecké techniky.

Za jednu z nejdůležitějších změn je třeba pokládat vytvoření tří praporů zabezpečení brigád, vytvořených z jednotek dopravního a zásobovacího praporu, praporu technického zabezpečení a zdravotnického praporu. Tak se podařilo dosáhnout maximálního přiblížení sil a prostředků logistiky k bojovým sestavám útvarů a jednotek divize.

■ Charakteristika a základní funkce týlového zabezpečení divize

◆ **Rota zásobování a služeb** se rozvíjí v týlovém prostoru divize ve vzdálenosti do 50 km od čáry dotyku s protivníkem a je určena pro zásobování materiálem a poskytování polních služeb (koupání osob, výměna osobního prádla a výstroje, pohřbívání padlých) těm útvarům a jednotkám, které se právě nacházejí v prostoru jejich činnosti. Hlavní změnou v organizaci roty je začlenění sil a prostředků pro rozvíjení dalšího místa překládky munice do zásobovací čety (ke třem, které jsou rozvíjeny v současné struktuře). Základním účelem je vytvo-

ření zálohy munice pro dělostřelecký oddíl samohybných houfnic 203,2 mm, který plní úkoly palebné podpory bojové činnosti.

♦ **Dopravní rota** bude pravděpodobně mít čtyři dopravní čety. Jedna četa je vybavena automobily malé, jedna střední nosnosti, dvě čety jsou určeny pro dopravu těžké techniky. Ukořem roty je přisun materiálu zásobovacích míst divize na zásobovací místa brigád, přeprava osob a odsun zajatců, poškozené a trofejn techniky z prostoru bojové činnosti týlu. Zvýšení počtu sil a prostředků roty vyplývá především z úsilí velení zvýšit možnosti týlu divize v přisunu PHM a munice v souvislosti s pronikavým zvýšením jejich spotřeby.

Jednotky roty se zpravidla rozvínují v týlovém prostoru divize. Při koeficientu technické pohotovosti 0,75 může automobilová doprava v jednom koloběhu přepravit více než 500 t nákladu.

Do sestavy praporu zabezpečení divize se předpokládá zařadit také **rotu těžké techniky**, která může mít 24 tahačů s návěsy pro přepravu tanků a jiných těžkých vozidel, pro odsun poškozené techniky a přisun opravené techniky. Kapacita roty zabezpečuje přepravu bojové techniky tankové rotu jedním koloběhem.

Oprávérenské jednotky praporu mohou uskutečňovat opravy poškozené organické techniky útvarů a jednotek, rozvinutých v týlovém prostoru divize a také těch prostředků, které se nepodařilo opravit v brigádních zařazeních.

♦ **Rota oprav lehké výzbroje** je určena pro opravy spojovacích prostředků a elektroniky, s výjimkou utajovacích zařízení a elektroniky raketových kompletů.

♦ **Rota oprav těžké výzbroje** je specializována na opravy zbraní, pásových i kolových vozidel. Rozmísťuje se v týlovém prostoru divize, kde rozvínuje shromaždiště poškozené techniky. Síly a prostředky roty se rozvínují rozptýleně, aby byla maximálně snížena jejich zranitelnost a zvýšena efektivnost technického zabezpečení.

♦ **Rota oprav raketových zbraní** provádí kromě oprav i zásobování protiletadlových raketových kompletů a ostatních divizních raketových zbraní náhradními díly. Její jednotky se rozmísťují v týlovém prostoru divize, vytvářejí družstva specialistů, která provádějí opravy v útvech a jednotkách, jež mají velký počet raketových zbraní.

♦ **Zdravotnická rota** zabezpečuje příslušníky útvarů a jednotek, rozmístěných v týlu divize. Vedle poskytování zdravotnické pomoci zásobuje bojové útvary a jednotky zdravotnickým materiálem a provádí jednoduché opravy zdravotnického zařízení a materiálu.

♦ **Příslušníci roty oprav letecké techniky** zásobují jednotky brigády vojskového letectva a opravují organickou leteckou techniku.

Osvědčila se struktura, ve které jsou do velitelství pro zabezpečení divize začleněny tři prapory zabezpečení brigád, z nichž každý má štáb, velitelský odřad a tři rotu, a to: zásobovací, oprav techniky a zdravotnickou. Každý prapor zabezpečuje jednu brigádu.

Předpokládá se, že štáb praporu bude mít pět oddělení: velení, zpravodajské, bojové přípravy, logistiky a personální.

Štáb praporu zajišťuje:

- * velení vlastním i přiveleným jednotkám,
- * plánování, řízení a kontrolu stavu zabezpečení bojových jednotek v prostoru činnosti brigády,
- * zpracování nezbytných informací o týlovém zabezpečení vojsk pro velitele a štáb brigády a pro velitelství divize k zabezpečení divize,
- * plánování a řízení administrativně hospodářské činnosti, bojové přípravy a zabezpečení tabulkových a přivelených jednotek,
- * plánování a zabezpečení obrany a ochrany týlového prostoru brigády především vlastními silami a prostředky.

V praporu zabezpečení brigády je více než 300 osob. Jeho personální a technické vybavení umožňuje v plném rozsahu plnit úkoly materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení v průběhu bojové činnosti útvarů brigády.

Analýza opatření velení pozemního vojska USA v oblasti logistiky svědčí o úsilí pronikavě zvýšit možnosti sil a prostředků logistiky na úrovni svazků. Hlavní pozornost je věnována zdokonalení organizační struktury útvarů a jednotek a jejich vyzbrojení vysoce výkonnou novou technikou.

NĚKTERÉ ÚDAJE Z OBLASTI LOGISTIKY V DALŠÍCH ZEMÍCH

V porovnání se státy s početnými ozbrojenými silami má většina menších států NATO a neutrálních států (i dalších stojících mimo vojenské koalice) v oblasti logistiky větší problémy se zabezpečováním potřebné úrovně a množství výzbroje. Především se to projevuje při výzkumu, vývoji, výrobě a akvizici nových zbraňových systémů. Rovněž období stagnace obchodu se zbraněmi má vždy výrazněji negativní důsledky.

● Rakousko

V Rakousku se zvláště rychle rozvíjela zbrojní výroba v průběhu 70. a počátkem 80. let. Vývozem vojenské techniky byly dosaženy značné zisky. Státy produkující ropu měly v důsledku rostoucích cen ropy dostatek prostředků k nákupu značného množství zbraní, některé státy nakupovaly zbraně dokonce i za cenu značného zadlužení.

K odběratelům rakouské vojenské techniky patřil široký okruh států, od bohatých států Středního východu až po chudé státy třetího světa. Zvyšoval se počet rakouských podniků zabývajících se také zbrojní výrobou (v letech 1983 až 1985 přibýlo 10 podniků). Například generální ředitel firmy Steyer-Daimler-Puch

zdůvodnil potřebu zbrojní výroby takto: "Podnik nemůže žít bez zisků z výroby zbraní."

Ukončení zbrojní výroby ve státních podnicích prosazoval rakouský premiér, státní podniky se měly zabývat výhradně civilní výrobou. Rozhodnutí vlády převést státní zbrojní podniky do soukromého sektoru je dááno do souvislosti s nelegálním vývozem zbraní tehdejšího podniku NORICUM, který vyvezl do Íránu 140 kanónových houfnic.

U většiny podniků se dodávky pro ozbrojené síly podílejí na obratu jen několika procenty, ani u známých výrobců vojenská technika nepřevažuje, např. u firmy Steyer-Daimler-Puch (pásová a kolová obrněná vozidla, vojenské automobily, ruční zbraně) je podíl vojenské produkce 20 až 25 %, z 20 000 zaměstnanců se na zbrojní výrobě podílí 1850 osob. Muniční firma SMI se na zbrojní výrobě podílí pouze 33 %.

Koordinací zbrojní výroby je pověřena 4. hlavní správa ministerstva obrany. Prakticky veškerý vojenský výzkum a vývoj zajišťují dodavatelé, hodnocení a zkoušky se uskutečňují v zařízeních ozbrojených sil.

Plán akvizice na následující čtyři roky předpokládá, že vojenské výdaje zůstanou na stejné úrovni a finanční prostředky ušetřené redukcí početního stavu budou predisponovány na nákup nových zbraňových systémů a zařízení. **V oblasti akvizice bylo stanoveno pět základních priorit:**

- * Nákup protitankových a protiletadlových řízených střel. Do výzbroje se mají zavést protitankové raketové komplety velkého dosahu (TOW, HOT 2T nebo HOT 3T) montované na podvozky kolových obrněných vozidel PANDUR nebo PIRANHA. Zájem je rovněž o protiletadlový raketový komplet proti nízkoleťícím cílům s vyhledávacím lokátorem (MISTRAL, STINGER nebo RBS-70).
- * Zvýšení úrovně vojenského zdravotnictví. Např. mezi novým vybavením mají být obrněné ambulance a polní rentgen.
- * Modernizace prostředků palebné podpory. V minulém roce měla být zahájena modernizace 55 houfnic M109A2 na typ A60. Bylo uvažováno také o nákupu inteligentní dělostřelecké a minometné munice.
- * Zdokonalení spojovacího systému. Počítá se se zavedením víceúčelového komunikačního systému IFMIN.
- * Výstavba a modernizace skladů. Dosavadní se mají modernizovat a má být zahájena výstavba vysoce odolných muničních skladů. Počítá se se zavedením systému pravidelné údržby skladů a finančního krytí jejich provozu.

● Švýcarsko

Dosud platné zásady zbrojní politiky stanovuje vládní směrnice z roku 1971. Cílem zbrojní politiky je nepřetržitá a na vývoji politické situace ve světě nezávislá zabezpečení ozbrojených sil dostatkem efektivní výzbroje. Autarkie ve všech oblastech zbrojení je nemyslitelná a z finančního hlediska nepřijatelná. **Při volbě mezi domácími a zahraničními dodavateli se dává přednost domácímu průmyslu** (pokud nejsou závažné důvody pro nákup cizí výzbroje). Zbrojní vývoz a prodej licencí je opatřením k udržení výkonnosti průmyslu. Národní zbrojní poli-

tika musí optimálním způsobem udržovat výzkumný, vývojový a výrobní potenciál na obranu země.

Švýcarsko má vydávat přiměřené rozpočtové prostředky na nákup vojenské techniky a materiálu na domácím trhu a dosahovat s tím spojených vojenských, politických a ekonomických přínosů. Podle amerických pramenů byl přitom švýcarský zbrojní dovoz počátkem 80. let ze čtyř evropských neutrálních států nejvyšším, přestože hlavní zbraňové systémy jsou ve Švýcarsku vyráběny licenčně. Licenční výroba ale nezajišťuje úplnou nezávislost na zahraničí, např. 20 % dílů pro licenční výrobu amerických zbraňových systémů se dodává z USA.

Státní zbrojní závody jsou podřízeny ministerstvu obrany prostřednictvím spolkového úřadu pro zbrojovky, který je součástí skupiny pro vojenskou techniku a nákupy ministerstva obrany. V polovině 80. let bylo ve zbrojním průmyslu zaměstnáno 12 tisíc osob. Podíl výroby soukromého sektoru zbrojního průmyslu je 80 %, státních zbrojních závodů je 20 %.

Nejrozsáhlejší **modernizace** se má realizovat v oblasti protivzdušné obrany. V oblasti elektronických prostředků systémů velení, řízení a průzkumu se očekává snížení finančních prostředků na akvizici.

Podle vedoucího zbrojního úseku ministerstva obrany (tzv. skupiny pro výzbrojní služby) **se plánování projeví:**

- * v růstu podílu osobních a provozních výdajů na úkor investičních (výdajů na výzkum a vývoj akvizici a vojenské stavby),
- * tím, že při nákupu materiálu bude v popředí modernizace osobní výzbroje a výstroje (včetně prostředků protichemické ochrany) a prostředky pro zabezpečení velení,
- * především v tom, že investiční výdaje bude nutno věnovat z větší části na výstavbu moderních výcvikových zařízení,
- * ve zvýšení významu modernizace zavedené techniky,
- * v tom, že s výjimkou plánovaného nákupu bojových letounů nebudou v dohledné době možné žádné velké zbrojní projekty,
- * ve snižování vojenských rozpočtů, a to povede mezi podniky působícími ve zbrojním průmyslu ke zvýšení jejich agresivnosti na trhu, ale také k vyřazení skutečné konkurence, která je pro Švýcarsko zvláště důležitá.

● Švédsko

Švédsko se vždy pokládalo za dostatečně silné, aby mohlo spoléhat pouze na vlastní zdroje a prostředky k obraně. Uplatňuje zásadu **maximální soběstačnosti** v oblasti zbrojení. Je rozhodnuto i nadále spoléhat v maximální míře na domácí vývojovou a výrobní základnu. Vybudování této základny umožnil rozvinutý průmysl, efektivní využívání přírodních zdrojů a vysoká úroveň vzdělanosti obyvatelstva.

Za války se Švédsko nehodlá spoléhat na zahraniční pomoc, obrana je založena na využívání vlastních zdrojů, které nemohou být vyřazeny blokádou a snižují riziko nátlaku v důsledku závislosti na zahraničí. Rozvinutý domácí průmysl poskytuje **zbraňové systémy přizpůsobené podmínkám použití ve vlastním teritoriu.**

Politika ozbrojené neutrality se projevuje mj. vybudováním relativně silného vojenského letectva.

Ani Švédsko se samozřejmě nemůže obejít bez zbrojního dovozu. Podíl dovážených komponentů je nejvyšší právě u složitých zbraňových systémů. **Hlavní důvody pro dovoz jsou technické i ekonomické, především pak velká nákladovost malosériové výroby.** Hodnota švédského zbrojního dovozu se zhruba rovná hodnotě zbrojního vývozu. Se 70% podílem domácí zbrojní výroby je zbrojní autarkie Švédska v porovnání s dalšími malými evropskými státy výrazně nejvyšší, je na úrovni Velké Británie.

Prostředky na obranu Švédska byly vždy **nákladnější než v členských státech vojenských bloků.** Vývoj a výroba vojenské techniky pro potřeby malého státu vyžaduje při vysokém stupni autarkie značné finanční náklady. Mezi hlavní příčiny vysoké nákladnosti zbrojní autarkie patří exponenciální růst cen vojenské techniky, pro malé státy je rovněž obtížné udržet krok zejména s rychlým rozvojem vojenské elektroniky.

Na podporu vývoje a výroby domácí zbrojní produkce se argumentuje:

- * snižuje závislost na zahraničí spojenou s nebezpečím přerušení dodávek obranných prostředků,
- * usnadňuje akvizice vojenské techniky přizpůsobené vojenské doktríně a zeměpisným i meteorologickým podmínkám,
- * dokonaleji chrání utajované informace o počtech a kvalitě výzbroje,
- * přináší ekonomické výhody v zaměstnanosti, v možnostech vývozu (odpadají omezení stanovená dodavatelem licence) a umožňuje přímé uplatnění výsledků vědeckotechnického rozvoje.

Přechod na válečnou ekonomiku plánuje **generální ředitelství ekonomické obrany.** Plánování ekonomické obrany se vztahuje na zhruba 20 000 podniků. Vlastní zbrojní výrobou se v polovině 80. let zabývalo 250 průmyslových podniků, pouze 11 z nich dosáhlo podílu zbrojní produkce nad 50 %. Zhruba 80 % vojenské techniky vyrábí deset velkých firem.

Snižování výzbroje a omezování zbrojních programů v evropských zemích výrazně působí i na švédský zbrojní průmysl. Požadavky ozbrojených sil se snížily o 10 % a poklesly i možnosti exportu. Již v roce 1984 přijala švédská vláda závěr, že očekávaný **pokles zbrojní výroby vyžaduje diverzifikaci výrobních programů a zvyšování podílu produkce pro civilní sektor.**

Vzhledem k uvedené situaci je švédský zbrojní průmysl v neustálém jednání o restrukturalizaci a usiluje o zvýšení kooperace se zahraničními zbrojními koncerny. S ohledem na vnitřní politickou situaci není údajně možné jednoznačně stanovit zásady budoucí bezpečnostní politiky. Pro zbrojní průmysl to může způsobit značné omezení výrobních kapacit, snížení úrovně vývojové i výrobní základny i ztrátu konkurenční schopnosti v zahraničí.

● Portugalsko

Do roku 1995 se mají realizovat podstatné **změny v systému logistiky.** Týkají se zejména technické a týlové služby a systému skladování výzbroje u útvarů

a v mobilizačních skladech. Mají přispět i ke zlepšení ekologických podmínek v okolí větších měst. S těmito změnami souvisejí i organizační opatření ve skladech NATO, rozmístěných na portugalském území.

Dosud byla veškerá výzbroj uložena u bojových útvarů dislokovaných v okolí Lisabonu, Bragy, Santarémy a dalších větších měst, kde bylo vybudováno i deset velkých muničních a mobilizačních skladů.

Velení ozbrojených sil rozhodlo postupně přemístit sklady munice, mobilizační sklady do jiných posádek. Nová organizace skladování bojové techniky zabezpečuje její dokonalejší ochranu a vytváří podmínky pro komplexnější ošetřování. Nevýhodou jsou vysoké náklady na nově budované skladové prostory a na přesun techniky a materiálu. Část těžké výzbroje techniky zůstává prozatím skladována u útvarů.

* * *

Jak redakce na počátku seriálu oznámila, tyto materiály z oblasti logistiky vycházejí z Informační zprávy ÚVI č. 795, kterou připravili plk. Ing. Eduard Jakl a pplk. Ing. Václav Blažek. Věříme, že uveřejněné informace čtenářům napomohou pochopit změny, které nastanou v AČR právě v této oblasti.

-MW-

SYSTÉMY C³I – ZVÝŠENÍ BEZPEČNOSTI STÁTU

Předkládáme čtenářům našeho časopisu článek, formou informace, jež poskytuje údaje k problematice zkvalitňování procesů C² a budování systémů C³I. Tematicky tento materiál zapadá do Koncepce výstavby Armády ČR do roku 1996, která stanovuje prioritní oblasti a klíčové předpoklady úspěchu transformace AČR. Do této koncepce patří i jeden z hlavních záměrů, a to vybudovat systém umožňující pružné a spolehlivé velení a řízení vojsk v reálném čase a zabezpečit postupnou interoperabilitu s NATO. Podklady pro zpracování této informace (AI čís. 824, ÚVI - zpracovatel: Ing. Karel Lukáš) byly zkráceny a redakčně upraveny. Vzhledem k aktuálnosti těchto otázek pro zabezpečení obrany našeho státu budeme se touto problematikou ve Vojenských rozhledech trvale zabývat.